

STUDENTSKI PODUZETNIČKI INKUBATOR: INSTITUCIONALNA PERSPEKTIVA NOVIH POČETNIČKIH POTHVATA

mr. sc. Darija Ivanković, dr. sc. Mirjana Nedović, Dolores Đapić, studentica

Poslovni odjel, Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru

Županijska 50, 32000 Vukovar, Hrvatska

Telefon: 032-444-688 Fax: 032-444-686

E-mail: darija@vevu.hr, mnedovic@vevu.hr, dolores.os87@gmail.com

SAŽETAK

Poduzetnici početnici su neizostavna karika u revitalizaciji hrvatskog gospodarstva i generiranju novih radnih mjesta. Ipak, oni još uvijek pripadaju „ranjivoj“ skupini kojoj nedostaju adekvatna znanja i vještine kako bi uspješno započeli i vodili poduzetnički pothvat. Upravo stoga, potrebno im je osigurati podršku u svim fazama poduzetničkog procesa – od prepoznavanja poslovne ideje, financiranja pa sve do izlaska na tržište. U radu se polazi od hipoteze da studentski poduzetnički inkubatori predstavljaju proaktivan pristup poduzetničkom procesu, omogućavajući mladim ljudima osposobljavanje za samostalan ulazak u poduzetničke vode nakon završetka fakulteta. Naime, svjetska iskustva pokazuju kako su upravo inkubatori koji djeluju na visokoobrazovnim institucijama jedan od najrazvijenijih sustava za potporu novim poduzećima. Njihova glavna uloga usmjerena je na pružanje stručne i savjetodavne pomoći s ciljem osnaživanja studentske populacije za poduzetničko razmišljanje i djelovanje, odnosno pokretanje i vođenje poduzeća. Studentski poduzetnički inkubator VUPI osnovan je 20. studenog 2013. godine na Veleučilištu „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru s ciljem promicanja poduzetništva i samozapošljavanja među mladima. Projekt je realiziran uz financijsku potporu Ministarstva poduzetništva i obrta Republike Hrvatske kroz aktivnost D1.2. Akademsko poduzetništvo – znanje za gospodarstvo, programa poticanja poduzetništva i obrta – „Poduzetničkog impulsa“ za 2013. godinu. Cilj ovog rada je ukazati na ulogu i značaj inkubatora koji ima u svojoj lokalnoj zajednici s posebnim naglaskom na mlade ljude koji proaktivnim, poduzetničkim djelovanjem mogu ostvariti svoje potencijale i egzistenciju na području Vukovarsko-srijemske županije.

Ključne riječi: *studentski poduzetnički inkubator; poduzetništvo; poduzetnici početnici; visokoobrazovna institucija; konkurentnost*

1. UVOD

Poslovni inkubator je institucija čija je svrha razvoj *start up* poduzeća, odnosno organiziran sustav usluge s ciljem podrške novoosnovanim poduzećima (Rice i Matthews, 1995). Poslovni inkubatori nude niz dodatnih usluga svojim stanarima i dugoročno omogućuju niz koristi lokalnoj zajednici i nacionalnoj ekonomiji (Bošnjak, 2011, 51). U svijetu je već odavno poznat sustav osnivanja tzv. *start up* inkubatora. Navedeni inkubatori usmjereni su na mladu populaciju kojoj se osiguravaju prostorni i tehnički uvjeti za osmišljavanje kreativnih ideja, kao i za okupljanje u kreativne timove. U smislu uređenja prostora zahtjevi su usmjereni na mogućnosti timskog rada, održavanja radionica i predavanja stručnjaka, a to onda znači da prostor mora fleksibilno pratiti zahtjeve korisnika (Zrilić i Širola, 2013, 96). Posebnost ovih inkubatora leži u činjenici da se upravo kroz ovaj oblik infrastrukture želi mlade ljude poticati na samozapošljavanje realizacijom vlastitih poslovnih ideja, kao i povećanjem poduzetničkih kompetencija.

U Republici Hrvatskoj mnogo je prepreka s kojima se poduzetništvo, a posebice poduzetništvo mladih, suočava: od prepoznavanja poslovne prilike, niskog dinamizma poduzetničke aktivnosti pa sve do ograničavajuće zakonske regulative. Ipak, početnički pothvati pronalaze svoj put kako da se probiju na tržište. Na tom putu pomažu im razni *start up* inkubatori koji djeluju unutar lokalnih i akademskih zajednica osiguravajući im mentorsku i savjetodavnu pomoć u realizaciji prvih poduzetničkih koraka. Neki od njih koji podržavaju razvoje kvalitetnih *start up-ova*, a koji su prepoznati na hrvatskoj poduzetničkoj sceni, su Zagrebački inkubator poduzetništva (tzv. ZIP), *Start-up* inkubator Rijeka te brojni lokalni poduzetnički i studentski poduzetnički inkubatori. U radu se istražuju studentski poduzetnički inkubatori koji su se rodili u sustavu visokog obrazovanja u Hrvatskoj s primarnim ciljem – samozapošljavanjem studenata kroz realizaciju vlastitih poslovnih ideja.

2. STUDENTSKI PODUZETNIČKI INKUBATOR

Smatra se da iskustva inkubatora povezanih s visokoškolskim institucijama daju kvalitetne poduzetničke projekte (Ahmad i Ingle, 2011). Upravo zato studentski poduzetnički inkubatori imaju važnu ulogu u gospodarskom rastu, a osnivaju se većinom u sklopu visokoobrazovnih institucija predstavljajući mjesto gdje se spajaju obrazovanje, istraživački rad i ekonomija. Studentski poduzetnički inkubatori predstavljaju novi oblik *start up* inkubatora, gdje, za razliku od drugih inkubatora, korisnici nisu gospodarski subjekti već mladi ljudi koji nemaju svoje poduzeće. Dakle, oni su zamišljeni kao alati za razvoj gospodarstva i stvaranje novih radnih mjesta, predstavljajući jedan od najrazvijenijih sustava za potporu novim poduzećima. Poslovni eksperti iz HAMAG INVEST-a i Obrazovne grupe Zrinski također primjećuju da se „korištenjem studentskih poduzetničkih inkubatora kao metodičko – didaktičkog modela u učenju, mlade ljude potiče se na poduzetničko djelovanje, istovremeno poboljšavajući suradnju između obrazovnih institucija i poslovnog svijeta.“ Ova mjera pokazala se zanimljivom u akademskoj zajednici te je nekoliko „poduzetnih institucija“ (fakulteta, veleučilišta i visokih škola) dobilo sredstva za osnivanje i opremanje studentskih poduzetničkih inkubatora. Na taj način (kroz edukaciju, korištenje poslovnog

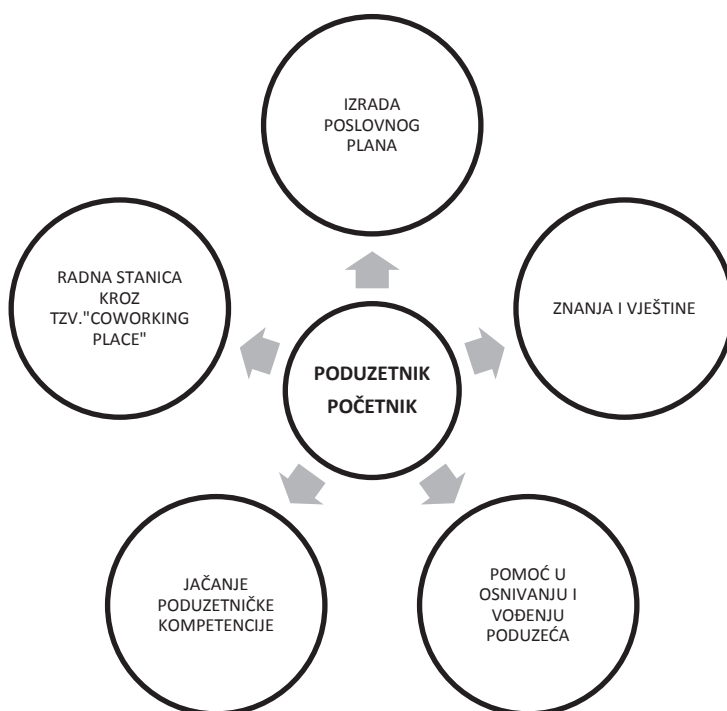
prostora i pripremanja mladih ljudi za ulazak u stvarni svijet poduzetništva) osigurani su temeljni preduvjeti za pokretanje poduzetničkih aktivnosti i samozapošljavanja.

2.1. Uloga inkubatora u osnaživanju poduzetnika početnika

Glavna uloga studentskog poduzetničkog inkubatora usmjerena je na pružanje stručne i savjetodavne pomoći s ciljem osnaživanja studentske populacije za poduzetničko razmišljanje i djelovanje, odnosno pokretanje i vođenje poduzeća. Osnovni cilj inkubatora je „proizvesti“ uspješna poduzeća koja su pri izlasku iz inkubatora financijski samoodrživa i neovisna (Medić, 2004).

Na Slici 1. prikazane su koristi za poduzetnika početnika, a koje može dobiti kao korisnik u studentskom poduzetničkom inkubatoru.

Slika 1. Koristi za poduzetnika početnika

Izvor: izrada autora

2.2. Studentski poduzetnički inkubatori u Republici Hrvatskoj

Kao što je već navedeno studentski poduzetnički inkubatori (SPI) su mjesto gdje se susreću obrazovanje, istraživanje i gospodarstvo, a osnivaju se na visokoobrazovnim ustanovama te imaju značajnu ulogu u ekonomskom rastu. Pravu vrijednost studentskih inkubatora prepoznali su gotovo svi, od resornog ministarstva do obrazovnih ustanova te samih studenata. Hrvatska se u ovom trenutku može pohvaliti obrazovnim ustanovama koje su već naveliko implementirale poduzetničke predmete u svoje nastavne kurikulume, a kroz studentske poduzetničke inkubatore pružaju i dodatan „vjetar u leđa“ studentima kako bi svoju poslovnu ideju realizirali u uspješan poduzetnički pothvat.

U Tablici 1. su prikazani studentski poduzetnički inkubatori koji danas djeluju na visokoobrazovnim institucijama u Republici Hrvatskoj.

Tablica 1. Studentski poduzetnički inkubatori u RH

Visoko obrazovna institucija	Ime Inkubatora	Grad	Adresa	Godina osnivanja
<i>Obrazovna grupa Zrinski</i>	Studentski poduzetnički inkubator	Zagreb	Selska cesta 119, 10110 Zagreb	2008.
<i>Ekonomski fakultet u Zgrebu</i>	Studentski poduzetnički inkubator	Zagreb	Trg J. F. Kennedyja 6, 10000 Zagreb	2009.
<i>Veleučilište VERN</i>	„VERN“ Start up inkubator	Zagreb	Trg Bana J. Jelačića 3, 10000 Zagreb	2009.
<i>Visoka poslovna škola PAR</i>	Studentski poduzetnički inkubator PAR	Rijeka	Trg Riječke rezolucije 4, 51000 Rijeka	2011.
<i>Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru</i>	Studentski poduzetnički inkubator „VUPI“	Vukovar	Županijska 50, 32000 Vukovar	2013.
<i>Sveučilište Juraj Dobrila - Pula</i>	Studentski poduzetnički inkubator „SPIN“	Pula	Preradovićeva 1, 52100 Pula	2013.
<i>Veleučilište u Požegi</i>	Studentski poduzetnički inkubator „Aktiva“	Požega	Vukovarska 17, 34000 Požega	2014.
<i>Ekonomski fakultet Osijek</i>	Studentski inkubator Osijek	Osijek	J. J. Strossmayera 341, 31000 Osijek	2014.

Izvor: Mrežne stranice fakulteta i visokih poslovnih škola u RH, srpanj 2015.

3. ULOGA STUDENTSKOG PODUZETNIČKOG INKUBATORA U POTICANJU POČETNIČKIH POTHVATA – PRIMJER VUPI

Studentski poduzetnički inkubator VUPI osnovan je 20. studenog 2013. godine na Veleučilištu „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru, s ciljem promicanja poduzetništva i samozapošljavanja među mladima u gradu Vukovaru i cijeloj Vukovarsko-srijemskoj županiji. Projekt je realiziran uz financijsku potporu Ministarstva poduzetništva i obrta Republike Hrvatske kroz aktivnost D1.2. Akademsko poduzetništvo – znanje za gospodarstvo, programa poticanja poduzetništva i obrta – „Poduzetničkog impulsa“ za 2013. godinu. Zahvaljujući podršci resornog ministarstva u sklopu studentskog poduzetničkog inkubatora osigurana je infrastruktura i stvoreni svi preduvjeti za ulazak u poduzetničke aktivnosti kao i samozapošljavanja studentske populacije. Glavna zadaća inkubatora je kvalitetnim obrazovnim aktivnostima osposobiti mlade ljude za prepoznavanje prilika, poslovno planiranje i pokretanje vlastitog poduzeća, uključujući i razvoj mekih vještina kao što su osjećaj za inicijativu, kreativnost, samostalnost i timski rad.

3.1. Vizija, misija i ciljevi

Vizija inkubatora je stvaranje mladih poduzetničkih generacija sposobnih za suočavanje s novim promjenama i izazovima u poslovnom okruženju (VEVU, 2015).

Misija studentskog poduzetničkog inkubatora je kroz poduzetničke programe, radionice, poslovne simulacije i gostujuća predavanja studentima omogućiti stjecanje znanja i vještina za pokretanje i uspješno vođenje malog poduzeća.

Osnovni cilj projekta „Studentski poduzetnički inkubator“ je osigurati prostor, kompjutersku opremu, stručnu i savjetodavnu pomoć postojećim i završenim studentima Veleučilišta u cilju razvoja njihovih poduzetničkih ideja i realizacije poslovnih pothvata. Inkubator će pomoći studentima u ostvarenju specifičnih ciljeva koji se pronalaze u:

- osiguranju potrebne infrastrukture
- mentorstva
- generiranju i oblikovanju poslovnih ideja
- izradi poslovnog plana
- istraživanju tržišta
- umrežavanju s poduzetnicima, nositeljima (predstavnicima) poduzetničke infrastrukture te potencijalnim investitorima

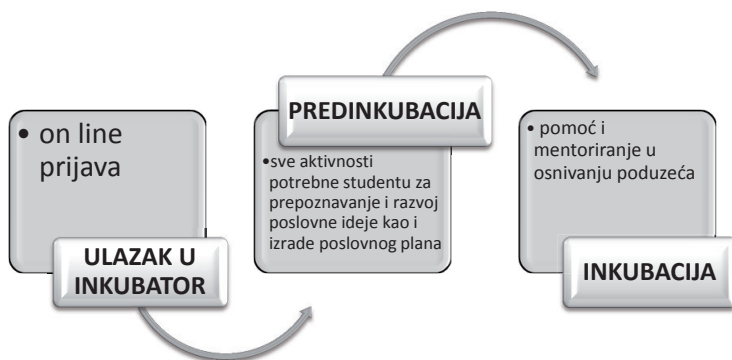
3.2. Ciljana skupina

Ciljna skupina su redovni i izvanredni studenti sva tri stručna studija: Trgovine, Fizioterapije i Upravnog studija kao i članovi ALUMIA koji svoju poslovnu ideju žele razvijati u sklopu inkubatora.

3.3. Obrazovne aktivnosti

Obrazovne aktivnosti odvijaju se u tri faze kao što je prikazano na Slici 2.

Slika 2. Hodogram aktivnosti

Izvor: izrada autora

Odmah, po ulasku u inkubator, organiziraju se edukacije i radionice na temu *start up* poslovanja – od prepoznavanja poslovne prilike, istraživanja i razvoja, pa sve do komercijalizacije ideje i otvaranja poduzeća. Cijelo vrijeme korisnici inkubatora imaju mentorsku pomoć. Također, bitno je naglasiti kako je Veleučilište član mreže studentskih poduzetničkih inkubatora (MSPI) koji je osmišljen kao virtualna platforma putem koje studenti uz pomoć iskusnih mentora mogu razvijati svoje ideje i postati poduzetnicima i prije završetka studija.

3.4. „Lerning by doing“ – poslovna simulacija EASY Startup

Danas, potencijalni poduzetnici suočavaju se s mnogim značajnim izazovima. Prvi i dakako najizazovniji je kako generirati i prepoznati ideju koja ima potencijal da se razvije u privlačan proizvod ili uslugu te zadovolji potrebe kupaca (Ivanković et al., 2013). Budući da su ciljana skupina studentskog poduzetničkog inkubatora VUPI studenti sva tri stručna studija (nemaju svi ista predznanja) za razvijanje poduzetničkih kompetencija i prepoznavanja poslovne prilike u sklopu inkubatora koristi se poslovna simulacija TOPSIM easy StartUP!. Ova simulacija predstavlja izvrsnu metodu učenja u sigurnom, virtualnom okruženju, a njezine koristi se poznaju u:

- TOPSIM simulacija namijenjena je početnicima poduzetnicima (korisnik simulacije prolazi kroz cijeli proces od poslovne ideje, preko kreiranja poslovnog plana i ulaska na tržište do upravljanja pouzecom)
- simulacija je na engleskom jeziku – korisnik razvija i vještinu jezične kompetencije

- REFERENCA; za usavršavanje svojih studenata i djelatnika simulaciju koristi veliki broj etabliranih njemačkih sveučilišta i visokih poslovnih škola, kao i velike korporacije (Coca-cola, Adidas, Allianz, Bayer, Unicredit banka i druge etablirane kompanije u Europi)

4. ZAKLJUČAK

Poduzetnici početnici su danas, na putu od prepoznavanja ideje pa do njezine realizacije, suočeni s brojnim preprekama. No, ono što je važno naglasiti da oni na tom putu nisu sami. Razni *start up* inkubatori djeluju unutar lokalnih i akademskih zajednica osiguravajući im mentorsku i savjetodavnu pomoć u realizaciji prvih poduzetničkih koraka. Posebno je važno istaknuti studentske poduzetničke inkubatore koji se javljaju kao noviji oblik *start up* inkubatora. Riječ je, naime, o institucionalnoj podršci koja je usmjerena razvoju poduzetništva mladih, najosjetljivije dobne skupine koja sve teže pronalazi posao. Studentski poduzetnički inkubatori se osnivaju većinom u sklopu visokoobrazovnih institucija predstavljajući mjesto gdje se spajaju obrazovanje, istraživački rad i ekonomija. Dakle, oni su zamišljeni kao alati za razvoj gospodarstva i stvaranje novih radnih mjesta, predstavljajući jedan od najrazvijenijih sustava za potporu novim poduzećima. Njihova glavna uloga usmjerena je na pružanje stručne i savjetodavne pomoći s ciljem osnaživanja studentske populacije za poduzetničko razmišljanje i djelovanje, odnosno pokretanje i vođenje poduzeća.

Cilj rada bio je istražiti u kojoj mjeri su studentski poduzetnički inkubatori zastupljeni na visokoobrazovnim institucijama u Republici Hrvatskoj. Istraživanje je provedeno na temelju prikupljenih sekundarnih podataka tijekom mjeseca srpnja 2015. godine. Rezultati istraživanja pokazuju da trenutno egzistira osam studentskih poduzetničkih inkubatora koji su se rodili unutar sustava visokog obrazovanja i svojim korisnicima omogućuju stjecanje vještina i znanja za prepoznavanje poslovnih prilika, otvaranje i vođenje vlastitog poduzeća. Također, prikazan je i rad studentskog poduzetničkog inkubatora VUPI koji djeluje na Veleučilištu „Lavoslava Ružičke“ u Vukovaru i čiji je primarni cilj stvaranje mladih, poduzetničkih generacija sposobnih da se suočavaju s promjenama lokalne sredine ali i šire.

Konačno, može se zaključiti kako je krajnji cilj studentskih poduzetničkih inkubatora u Hrvatskoj povećanje broja početničkih pothvata koji će svojim proizvodima i uslugama moći konkurirati ne samo na hrvatskom, već i na globalnom tržištu.

STUDENT BUSINESS INCUBATOR: AN INSTITUTIONAL PERSPECTIVES OF NEW VENTURES

M. sc. Darija Ivanković, Ph. D. Mirjana Nedović, Dolores Đapić, student
Business Department, University of Applied Sciences "Lavoslav Ružička" in Vukovaru
Županijska Street 50, Vukovar, Croatia
Telephone: 032-444-688 Fax: 032-444-686
E-mail: darija@vevu.hr, mnedovic@vevu.hr,
dolores.os87@gmail.com

ABSTRACT

Nascent entrepreneurs are an essential link in the revitalization of the Croatian economy and in generating new jobs. However, they still belong to the "vulnerable" group which lacks adequate knowledges and skills in order to successfully start and run a new venture. For this reason, it is necessary to support them in all phases of the entrepreneurial process - from identification of business idea, through financing, to entering the market. The paper is based on the hypothesis that the student business incubators represent a proactive approach to the entrepreneurial process, enabling young people for independent entry into entrepreneurship after graduation. The worldwide experience shows that incubators which operate at higher education institutions are one of the most developed systems to support new businesses. Their major role is focused on providing professional and advisory assistance to strengthen the student population for entrepreneurial thinking and acting, that is, starting and running a business. Student business incubator VUPI was established on 20th of November 2013 at the University of Applied Sciences "Lavoslav Ružička" in Vukovar in order to promote entrepreneurship and self-employment among the youth. The project was realized with the financial support of the Ministry of Entrepreneurship and Crafts of Republic of Croatia through the activity D1.2. Academic entrepreneurship - knowledge for the economy, program for stimulating entrepreneurship and crafts - "Entrepreneurial impulse" for 2013. The aim of this paper is to point out the role and importance of the incubator in its local community with particular emphasis on young people who can achieve their potential and existence in the Vukovar-Sirium County with proactive and entrepreneurial action.

Key words: student business incubator; entrepreneurship; nascent entrepreneurs; higher education institution; competitiveness

LITERATURA

1. Ahmad, A. J., & Ingle, S. (2011). Relationship matter: case study of a university campus incubator. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 7(6), 626-644.
2. Bošnjak, S. (2011). Poslovni inkubatori kao generatori razvoja poduzetništva. *Praktični menadžment*, 2(3), 51-56.
3. Ivanković, D., Sudarić, Ž. i Đapić, D. (2013). Institucionalna podrška razvoju startupova. In Kulenović, Ž. i Vajda Halak, Ž. (Ed), *Razvoj javne uprave*, Vukovar, pp
4. Medić, I. (2004). *Institucionalna potpora Start-up poduzetničkim pothvatima na području grada Osijeka – slučaj poduzetnički inkubator Osijek*. Magistarski rad. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku
5. Rice, M., & Matthews, J. (1995). *Growing New Ventures, Creating New Jobs*. Quorum Books
6. Zrilić, N. i Širola, D. (2013) Razvoj poduzetništva mladih – neiskorišteni potencijal Hrvatske. *Zbornik Veleučilišta u Rijeci*, 1(1), 95-111.
7. Ekonomski fakultet Zagreb. Preuzeto s: <http://www.efzg.unizg.hr/default.aspx?id=10434> (8.7.2015.)
8. Glas Istre. Preuzeto s: http://www.glasistre.hr/vijesti/pula_istra/pula-otvoren-poduzetnicki-inkubator-za-studente-392377 (7.7.2015.)
9. Ministarstvo poduzetništva i obrta, Osnivanje studentskog poduzetničkog inkubatora Osijek. Preuzeto s: <http://www.minpo.hr/default.aspx?id=2022> (8.7.2015.)
10. Obrazovna grupa Zrinski. Preuzeto s: <http://www.zrinski.org/nikola/poduzetnicki-inkubator/> (7.7.2015.)
11. Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru. Preuzeto s: <http://www.vevu.hr/upload/i902/50VUPI.pdf> (10.7.2015.)
12. Veleučilište VERN. Preuzeto s: <http://www.vern.hr/docs/press/startup-inkubator/nezavisni-hr-17-11-2013.pdf> (7.7.2015.)
13. Visoka poslovna škola PAR Rijeka. Preuzeto s: <http://www.par.hr/hr> [07.07.2015.]
14. Veleučilište u Požegi. Preuzeto s: http://www.vup.hr/udruge/studentski_poduzetnicki_inkubator/default.aspx (10.7.2015.)